

BUDGET 2007

Budgetskrivelse

Driftbudget 2007

Investeringsbudget 2007-2011

BESLUTSORDNING

Kommunstyrelsen	2006-05-30
Kommunfullmäktige	2006-06-19

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SAMMANFATTNING	4
FRAMTID OCH UTVECKLING	5
OMVÄRLDSANALYS	6
Ekonomiska utsikter	6
Nationellt perspektiv	6
Offentlig ekonomi ur ett nationellt perspektiv	8
Kommunernas ekonomi	8
Arbetsmarknad och sysselsättning	9
Nationellt perspektiv	9
Arbetsmarknad i Härnösand	11
Näringslivet i Härnösand	12
Demografi	13
Nationellt och regionalt perspektiv	13
Härnösands kommuns befolkning	13
God ekonomisk hushållning	14
FINANSIELLA MÅL	15
Borgenstak	15
FINANSIELL BESKRIVNING AV KOMMUNEN	16
Balanspaketet	16
RK-modellen	16
Resultat och kapacitet	17
Risk och kontroll	22
Sammanfattande kommentarer	27
PERSONALREDOVISNING	28
Härnösand 2015	28
Personalförsörjning	28
Arbetsmiljö	28
Medarbetarskap	28
Ledarskap	28
Sjukfrånvaro	29
Kompetensutveckling	29
BUDGET 2007, drift och investeringar	30
Kommentarer kring budget 2007 på respektive nämnd	30
Utvecklingsmedel	30
Kommunstyrelsen	30
Mål	30
Driftbudget	31
Stadsbyggnadsnämnden	32
Mål	32
Driftbudget	32
Investeringsbudget	33
Fritid-, kultur- och ungdomsnämnden	33

Mål	33
Driftbudget.....	33
Barn- och skolnämnden	34
Mål	34
Driftbudget.....	34
Utbildningsutskottet.....	35
Mål	35
Driftbudget.....	35
Individ- och familjeomsorgsnämnden.....	36
Mål	36
Driftbudget.....	36
Vård- och omsorgsnämnden.....	37
Mål	37
Driftbudget.....	37
Miljönämnden.....	37
Mål	37
Driftbudget.....	38
FÖRSLAG TILL BESLUT	39
Bilaga 1: Taxe- och avgiftsjusteringar inför 2007	42

SAMMANFATTNING

Härnösands kommun har tidigare antagit Härnösand 2015 som består av fyra olika delar:

- Vision 2006/2015
- Balanspaket 2005/2010
- Regionsamverkan
- Investeringar

Den budget som nu föreligger uppfyller målen i Härnösand 2015. Utifrån den ekonomiska verklighet som kommunen har görs en satsning på ett antal olika områden som skola och barnomsorg samt gator och vägar.

För att uppnå några av de mål som är uppsatta i Härnösand 2015 avsätts 4 mkr till utvecklingsinsatser för bland annat samarbete olika nämnder/förvaltningar och med andra intressenter såsom landsting och andra kommuner. Ett bra sätt att börja samarbeta är inom den egna kommunen mellan olika nämnder/förvaltningar.

Resultatet för 2007 efter förändringen av ansvarförbindelsen för pensioner ligger på 1,3 mkr. Med detta klaras målet om att nettokostnaderna skall vara maximalt 99,4 % men målen angående resultat och soliditet uppfylls ej. Denna budget kräver en stor återhållsamhet hos nämnderna, att överskrida sin budget är inte acceptabelt. Om nämnderna avviker kan det medföra att balanspaketet 2005/2010 inte kommer att kunna uppfyllas.

Enligt kommunallagen skall både finansiella och verksamhetsmål fastställas. För Härnösands del har budgetberedningen tillsammans med nämnder tagit fram förslag på mål för verksamheterna som skall utvärderas i bokslutet 2007. Den process som har påbörjats med utveckling av mål måste fortsätta för att ytterligare kunna koppla ihop verksamhets och ekonomisk styrning. Under 2007 kommer ett projekt kring balanserad styrning att startas.

FRAMTID OCH UTVECKLING

Ekonomi är att hushålla med resurser, vilket för Härnösands del innebär att vissa områden måste prioriteras medan åtgärder inom andra områden är tvungna att skjutas på framtiden. För att erhålla en långsiktigt hållbar utveckling måste effektiviseringar inom all kommunal verksamhet ske. Härnösands kommun har drygt 1 300 miljoner att hushålla med för kommunal service. Kostnadsnivån är fortfarande hög i förhållande till intäkterna. Detta bekräftas vid jämförelser med siffror för riket.

För att klara balans och överskott i framtiden arbetar kommunstyrelsen med en samlad politik för tillväxt och stärkt ekonomi. Styrelsen arbetar med en vision för Härnösand 2015, med balanspaket 2005/2010 och satsningar på investeringar, visionsarbete och regionalt samarbete för utveckling. Framgång i detta arbete kräver strategiskt tänkande, uthållighet, samarbete och förmåga att kommunicera såväl med omvärlden som med medborgarna i Härnösand.

Ett första steget mot god ekonomisk hushållning är insikt om det ekonomiska läget. Nästa steg är en samsyn som ger delaktighet och ett bra underlag för förändringar. Steg tre är genomförande och en ständig utveckling, vilket krävs i en föränderlig värld. Denna process måste pågå kontinuerligt i det ekonomiska läget som Härnösands kommun befinner sig i just nu.

OMVÄRLDSANALYS

Ekonomiska utsikter

Nationellt perspektiv

Den globala BNP-tillväxten uppgick 2005 till 4,5 procent. Oljepriserna väntas falla tillbaka under 2006 och 2007. Resursutnyttjandet fortsätter dock att öka, med stigande investeringar som den viktigaste drivkraften. Den globala tillväxten förväntas bli 4,4 procent både i år och nästa år, enligt konjunkturinstitutet. I USA, som ligger före i konjunkturcykeln, fortsätter arbetslösheten att minska. Återhämtningen är dock betydligt trögare i euroområdet. Enligt konjunkturinstitutets prognos ökar BNP med endast 2,0 procent i 2006 och 2,1 procent året därpå inom euroområdet. Den största osäkerhetsfaktorn i världsekonomin är den fortsatta prisutvecklingen på råvaror och särskilt på olja.

BNP i Sverige ökade med 2,7 procent 2005. Tillväxten hölls tillbaka av den tillfälliga konjunktursvacka som drabbade exportindustrin runt årsskiftet 2004/2005. Investeringarna ökade starkt i fjol samtidigt som hushållens konsumtion, efter ett antal år med relativt svag utveckling, ökade snabbare. BNP-tillväxten bromsade in det fjärde kvartalet 2005, men avmattningen bedöms vara kortvarig då den bland annat berodde på en väderrelaterad nedgång i energikonsumtionen och tillfälligt svagare teleproduktexport. Den svenska BNP utvecklingen 2006 och 2007 bedöms till 4,0 respektive 3,3 procent, en betydligt större tillväxt än inom euroområdet.

Hushållens konsumtion ökar allt snabbare. Den relativt dämpade utvecklingen under tidigare år berodde i hög grad på den svaga arbetsmarknaden. Den nu pågående förstärkningen av arbetsmarknaden tillsammans med i övrigt gynnsamma förhållanden, till exempel ett lågt ränteläge och en stark förmögenhetsställning, innebär att förutsättningarna för en stark konsumtionsuppgång är mycket goda.

Den successivt allt starkare arbetsmarknaden driver på hushållens konsumtion på flera sätt. För det första innebär stigande sysselsättning och något högre löneökningar att hushållens inkomster ökar i god takt. Tillsammans med den låga inflationen medför detta att hushållens reala disponibla inkomster ökar med hela 3,7 procent 2006 och med 3,0 procent 2007. För det andra stärks hushållens tillförsikt när arbetsmarknadsläget förbättras, bland annat genom att risken för arbetslöshet minskar. Sammantaget bedöms hushållens konsumtion öka med 3,3 procent 2006 och med 3,5 procent 2007.

Valda indikatorer, årlig procentuell förändring respektive procent

	2003	2004	2005	2006	2007
BNP till marknadspris	1,7	3,7	2,7	3,7	3,2
Kalenderkorrigerad BNP	1,9	3,0	2,7	4,0	3,3
Bytesbalans (1)	6,6	6,6	5,9	6,1	6,3
Sysselsättningsgrad (2)	77,9	77,2	77,2	77,7	78,4
Offentligt finansiellt sparande (1)	-0,2	1,6	2,5	2,5	2,9
Öppen arbetslöshet (3)	5,3	6,0	5,9	4,9	4,3
Timlön i näringslivet (KL) (4)	3,3	3,0	3,4	3,6	4,1
Arbetskostnader i näringslivet (NR) (4)	3,9	3,5	3,9	3,7	4,4
Produktivitet i näringslivet (4)	4,2	4,4	2,4	3,1	2,4
KPI, dec-dec	1,3	0,3	0,9	2,0	2,4
UND1X, dec-dec	1,6	0,7	1,2	1,5	1,5
Reporänta (5)	2,75	2,0	1,5	2,25	3,75
Tioårig statsobligationsränta (5)	4,9	3,9	3,4	4,1	4,6
Kronindex (KIX) (5)	113,1	111,0	120,9	118,7	117,6

Källor: Statistiska centralbyrån, Arbetsmarknadsstyrelsen, Riksbanken och Konjunkturinstitutet

(1) I procent av BNP

(2) Reguljär sysselsättning i procent av befolkningen, 20-64 år

(3) I procent av arbetskraften

(4) Kalenderkorrigerad

(5) Vid årets slut

Försörjningsbalans, mdr kronor, löpande priser respektive procentuell förändring, fasta priser.

	2004	2004	2005	2006	2007
BNP	2 573	3,7	2,7	3,7	3,2
BNP, kalenderkorrigerad		3,0	2,7	4,0	3,3
Hushållens konsumtionsutgifter	1 241	1,8	2,4	3,3	3,5
Offentliga konsumtionsutgifter	705	0,1	1,1	1,6	1,1
Fasta bruttoinvesteringar	414	5,1	8,3	7,0	4,7
Lagerinvesteringar (1)	4	-0,3	-0,2	0,2	0,0
Export av varor och tjänster	1 183	10,8	6,4	8,0	6,7
Import av varor och tjänster	973	4,9	6,7	8,0	6,9
Total inhemsk efterfrågan	2 363	1,5	2,8	3,7	3,0
Nettoexport (1)	210	2,3	0,1	0,3	0,4
Bytesbalans (2)	169	6,6	5,9	6,1	6,3

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet

(1) Bidrag till BNP-tillväxten

(2) I procent av BNP, löpande priser

Offentlig ekonomi ur ett nationellt perspektiv

Det offentliga finansiella sparandet uppgick till 2,5 procent av BNP 2005 och ligger kvar på samma nivå även 2006. Konjunkturinstitutet gör bedömningen det genomsnittliga sparandet för perioden 2000-2007 kommer att uppgå till 2,1 procent. Slutsatsen blir därmed att regeringen och riksdagens mål på 2,0 procents offentligt finansiellt sparande över en konjunkturcykel därmed uppfylls.

Resursutnyttjandet ökar snabbt och beräknas bli något ansträngt 2007. För att undvika ett ohållbart högt resursutnyttjande efter 2007 krävs en förhållandevis snabb ökning av Riksbankens reporänta under 2007 och, såvitt nu kan bedömas, även därefter. Mot denna bakgrund är det ur konjunkturpolitisk synvinkel olämpligt att genomföra ytterligare finansierade utgiftshöjningar eller skattesänkningar. Det förhållandevis höga offentliga sparandet innebär att Sverige står bättre rustat inför nästa konjunkturedgång.

Kommunernas ekonomi

Kommunernas sammanlagda resultat förbättrades mellan 2004 och 2005 med drygt 6 mdr kronor. Bedömningen är att resultatet under 2006 ligger kvar på samma nivå som för 2005. För perioden 2007 till 2009 tros dock det sammanlagda resultatet sjunka något till cirka 7 mdr kronor.

Skulle dock skatteunderlagets utveckling bli en procent sämre under 2006 minskar resultatet med 3 mdr kronor. Samma effekt blir det som verksamhetsvolymen ökar med en procent.

För att leva upp till kommunallagens krav på god ekonomisk hushållning krävs ett positivt resultat, tillräckligt stort för en långsiktig stärkt ekonomi. Kommunallagens ändrade bestämmelser om den ekonomiska förvaltningen betonar betydelsen av god ekonomisk hushållning, där bland annat mål och riktlinjer ska framgå i budgetskrivelsen.

Pris- och löneökningar svarar för en stor del av de nominella kostnadsökningarna i kommunsektorn. Därför är utrymmet för reala kostnadsökningar begränsat även när skatteunderlaget ökar förhållandevis kraftigt. De närmaste åren förväntas, utifrån den demografiska utvecklingen, kraven öka endast marginellt. Barnomsorg samt hälso- och sjukvården ökar snabbare medan utbildning ökar långsammare än genomsnittet. Trycket på grundskola, utifrån ett demografiskt perspektiv, förväntas från och med 2007.

Den balansgång som måste ske de närmaste åren med stora strukturella förändringar av den kommunala verksamheten, kommer att ställa stora krav både på politiker och på invånare i Härnösands kommun. Politiskt måste en hård prioritering göras utifrån balanspaketet, samtidigt som trycket från invånarna kommer att vara stort att inte förändra den kommunala servicen. De folkvalda är tillsatta för att göra bedömningen och prioriteringen utifrån sitt mandat som folket givit dem i valet 2002 och eller 2006. Invånarna i Härnösand måste ställa upp på förändringar för att rädda den ekonomiska situationen i Härnösands kommun. Den ekonomiska situationen på lång sikt är svår. Den ekonomiska prognosen för Härnösand 2006 visar på ett stort underskott. Resultaten de senaste fem åren har i snitt legat på minus 22 mkr, där år 2001 (-139 mkr) bidrar till det stora negativa talet, vilket vägs till viss del upp av resultatet år 2005 (+33 mkr). Ett negativt resultat innebär att nuvarande generation förbrukar mer än vad det finns medel till, vilket innebär att det egna kapitalet urholkas, samtidigt som kostnader skjuts på framtiden och nästa generation.

Arbetsmarknad och sysselsättning

Nationellt perspektiv

Regeringens analys

Under andra halvåret 2005 kom vändningen på arbetsmarknaden, då sysselsättningen började öka. Sysselsättningen stärks ytterligare i år och väntas även öka i god takt nästa år. Sammantaget bedömer regeringen att sysselsättningen ökar med 120 000 personer under 2006–2007. En del av den ökningen förklaras dock av en kraftig expansion av arbetsmarknadsåtgärder.

Omkring 65 procent av sysselsättningsökningen väntas i den privata sektorn inom främst bygg och tjänstesektorn. I kommunerna stärks sysselsättningen kraftigt bland annat på grund av plusjobben. Regeringen bedömer att sysselsättningen i kommuner och landsting ökar med ca 35 000 personer under 2006 och 2007.

Trots den starka sysselsättningsökningen påverkas inte arbetslösheten så starkt eftersom allt fler söker sig ut på arbetsmarknaden då konjunkturen stärks. Men eftersom arbetslösheten kommer att ligga kvar på förhållandevis hög nivå utökar regeringen de arbetsmarknadspolitiska programmen med 11 000 platser år 2007 och 2008.

Arbetslösheten kommer enligt regeringen att uppgå till 4,9 procent i år, det vill säga en minskning med en procentenhet jämfört med förra året. Samtidigt ökar de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna från 2,7 procent av

arbetskraften år 2005 till 3,5 procent i år. Nästa år väntas arbetslösheten minska till 4,5 procent. Arbetslöshetstalet är beräknat enligt den nya EU-anpassade arbetskraftsundersökningen, som genomförts från och med april 2005. Den nya mätmetoden medför en höjning av den redovisade arbetslösheten med 0,5 procent jämfört med den gamla.

Regeringen räknar att det på så sätt omdefinierade målet om 4,5 procent öppen arbetslöshet kan uppfyllas vid slutet av år 2006. Målet att komma upp i en 80 procentig reguljär sysselsättningsgrad i åldern 20–64 år är alltså kvar att uppfylla, men regeringen räknar med en rejäl förstärkning av den reguljära sysselsättningsgraden från 77,4 procent år 2005 till 78,6 procent år 2008.

Konjunkturinstitutets analys

Det är nu tydligt att den svenska arbetsmarknaden har vänt uppåt. Såväl arbetade timmar som sysselsättning ökade relativt starkt under det tredje och fjärde kvartalet 2005, efter flera år av tillbakagång.

BNP-tillväxten bedöms bli mycket stark i år. Även 2007 växer ekonomin snabbare än vad som är långsiktigt hållbart. Trots en relativt stark produktivitetstillväxt ökar arbetade timmar under prognosåren med 1,5 procent per år.

Sysselsättningen ökar 2006 med 1,7 procent, vilket är den snabbaste ökningen sedan 2001, och med 1,2 procent 2007. Totalt ökar sysselsättningen med närmare 105 000 personer från och med det fjärde kvartalet i fjol till det och med fjärde kvartalet 2007. Av denna ökning beror 5 000 på ökade arbetsmarknadspolitiska sysselsättningsåtgärder. Den reguljära sysselsättningsgraden i åldersgruppen 20–64 år ökar till 78,8 procent till och med fjärde kvartalet 2007. För att uppnå regeringens och riksdagens mål om 80 procents sysselsättning krävs att sysselsättningen ökar med ytterligare 67 000 personer.

Arbetskraften ökar med 0,5 procent per år 2005–2007, vilket förklaras av ökad befolkning, förbättrade arbetsmarknadsutsikter och en nedgång i antalet sjuka utanför arbetskraften. Arbetskraftsökningen hålls tillbaka av en ogynnsam åldersfördelning, ökade arbetsmarknadspolitiska utbildningsåtgärder samt ökad reguljär utbildning.

Arbetslösheten har redan minskat något och fortsätter att minska relativt snabbt under 2006 och 2007 till följd av ökande sysselsättning och fler personer i arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Den öppna arbetslösheten uppgår 2007 till 4,3 procent av arbetskraften.

Det nu negativa arbetsmarknadsgapet krymper snabbt till följd av den starka sysselsättningstillväxten och bedöms vara positivt redan i början av 2007. Detta innebär att sysselsättningen därefter inte varaktigt kan stiga snabbare än arbetskraften. Ur konjunkturpolitisk synvinkel är de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna därför alltför höga särskilt 2007.

Arbetsmarknad i Härnösand

Efterfrågan på arbetskraft fortsätter att öka, varselalen sjunker och antalet nya arbetslösa minskar. Det är några av ljusglimtarna på arbetsmarknaden i december 2005. Den relativa arbetslösheten och obalansen (personer i arbetslöshet eller program) ligger på samma nivå som för ett år sedan: 5,5 respektive 8,3 procent. Däremot fortsätter långtidsarbetslösheten och antalet långtidsinskrivna att öka.

Arbetsmarknadssituationen i Härnösand vecka 1. åren 2004 - 2006

	2004	2005	2006
Arbetslösa 18-64 år	955	856	930
Arbetslösa 18-24 år	165	153	206
Arbetsmarknadsprogram 18 - 64 år	325	452	497
Arbetsmarknadsprogram 18 - 24 år	71	115	125

Vid jämförelse mellan 1:a veckan 2005 respektive 2006 konstateras, att 2006 är antalet öppet arbetslösa betydligt flera trots att antalet arbetssökande i åtgärd är något högre än 2005. Obalanstalet (summan av öppet arbetslösa och arbetssökande i konjunkturåtgärd) har ökat med 119 personer.

Ungdomsgruppen redovisar samma problembild. Som enskild grupp står ungdomarna för en ökning av obalanstalet med 65 personer.

Obalanstalet som beskriver antalet arbetssökande anmälda vid arbetsförmedlingen uppgick vid årsskiftet till 1427 personer. Situationen är den sämsta sett över de senaste fem årens statistik.

Ungdomsarbetslösheten i Härnösand har ökat varför stora ansträngningar måste vidtas för denna grupp. Den/de grupper arbetssökande som väntas få ett något bättre utbud av arbetstillfällen är anläggnings- och byggnadsarbetare eftersom stora projekt kopplade till Botnia- och Ådalsbanan väntas generera arbetstillfällen. Inom byggsektorn är det

resecentrum, handelscentrum på nuvarande busstationstomten och byggplanerna vid Birsta som väcker vissa förhoppningar.

Bland de hårdast drabbade grupperna arbetssökande är de flyktingar som introducerats i samhället vid integrationsenheten. Fortsatt integration ska förhoppningsvis leda till arbete men i dagens situation har de svårt att konkurrera med svenskfödda arbetssökande. Invandrare är en annan grupp som har liknande svårigheter att etablera sig på arbetsmarknaden. Om flykting- och invandrargrupperna inte får fotfäste på arbetsmarknaden kommer de att bli närmast helt beroende av försörjningsstöd då de i de flesta fall inte har någon upparbetad A-kasseersättning att tillgå. Brister i det svenska språket medför att arbetsförmedlingen gör bedömningen att de inte står till arbetsmarknadens förfogande.

Näringslivet i Härnösand

I Härnösand finns drygt 900 privata företag med sammanlagt 5 100 anställda. Arbetsmarknaden inom offentlig sektor har 5 400 anställda. De privata arbetstillfällena har under perioden 1999-2003 ökat med 470 arbetstillfällen, medan den offentliga sektorn minskat.

Under 2005 (2004) startade 100 (90) nya företag och 2 (6) nya externa företag etablerade sig i Härnösand. De största privatägda företagen är Comhem AB, Utansjö Bruk och Tidningen Ångermanland. Utansjö Bruk har 2005 investerat 280 miljoner i en ny produktionslinje, tillverkningsindustrin investerar och utvecklas i kommunen.

Härnösand är tillsammans med Kramfors, Timrå och Sundsvall Norrlands största arbetsmarknad, inom 45 minuters restid bor 140 000 människor. Kvalificerad arbetskraft finns och ett bra samarbete med Mittuniversitetet.

Samarbetet över kommungränserna ökar och regionens betydelse i ett globalt perspektiv blir allt viktigare. Härnösand ligger geografiskt bra med snabba kommunikationer med omvärlden. Flygplatsen Midlanda ligger 20 minuter söder om Härnösand, snabba tågförbindelser finns och E4 passerar staden.

Byggandet av Botnia- och Ådalsbanan kommer att innebära ytterligare förbättringar av kommunikationerna i regionen. För 99 % av kommunens invånare finns bredband utbyggt och tillgängligt. Andra kommunikativa nätverk är väl utbyggda och anpassat till internationella förhållanden.

Området är också centrum för handel i en betydligt större region och som expanderar kraftigt vilket skapar en hemmamarknad med stor potential. Handeln som under de senaste åren haft en positiv utveckling i landet med den nya turistshoppingen har fått betydelse även för Härnösand. Externa aktörer har visat intresse för etablering av verksamhet i kommunen.

Härnösand satsar på tillväxt inom arkiv, kontakt centers, lärande, samt nischföretag med spetskompetens. Det är områden där Härnösand har stor kompetens och erfarenhet och därmed goda förutsättningar till lönsam utveckling. Etableringarna 2005 har gett kommunen ytterligare ett 10-tal arbetstillfällen.

Externa etableringar bearbetas aktivt och flera näringslivsutvecklande projekt pågår inom kommunen. Härnösands vision 2015 arbetar för fler etableringar, fler arbetstillfällen och ett positivt inflyttningsnetto. Här finns ett kraftfullt engagemang för den framtida utvecklingen i kommunen.

Demografi

Nationellt och regionalt perspektiv

Den positiva befolkningsutvecklingen totalt sett för hela riket fortsätter. Den beror dels på ett markant förbättrat födelsenetto genom en kombination av fler födda och färre döda. Dels är nettoinvandringen fortfarande mycket stor, även om den har minskat något jämfört med närmast föregående år.

Befolkningsutvecklingen i länet var under första kvartalet 2006 positiv (+68), vilket i huvudsak beror på Sundsvalls ökning med 77 och Timrås ökning med 43. Störst befolkningsminskning drabbades Kramfors (-90), Sollefteå. Härnösand hade små förändringar. Eftersom dessa siffror bara avser första kvartalet kan förändringar ske eftersom framförallt inflyttning och utflyttning är koncentrerat till vissa delar av året.

För regionen var utvecklingen negativ under 2005. Totalt minskade befolkningen med 459 personer. Enda kommunen som ökade var Sundsvall (+337). Störst minskningar var det i Sollefteå (-231), Kramfors (-276) och Ånge (-129).

Härnösands kommuns befolkning

Folkmängden i Härnösands kommun uppgick 2005-12-31 till 25 227, det vill säga en minskning jämfört med 2003 med 46 personer. Efter första kvartalet 2006 har befolkningen minskat med ytterligare tre personer. Födelsenettot var fortsatt negativt främst på grund av ett mycket lågt antal

födda. Nettoinflyttningen till kommunen var däremot positiv, vilket var en tendens, som inleddes redan under 2002.

God ekonomisk hushållning

I slutet av maj 2004 presenterade regeringen sin proposition om god ekonomisk hushållning (2003/2004:105), vilken senare antogs av riksdagen. Förändringar i kommunallagen avser bland annat återställningstiden för negativa resultat, vilket förlängs från två till tre år. Fullmäktiges budgetbeslut ändras, budgetbeslutet kan inte längre laglighetsprövas med hänvisning till reglerna om balanskravet. Finns synnerliga skäl kan den budgeterade resultaträkningen undantagsvis underbalanseras. Dessa regler kan i viss mån uppfattas som en uppmjukning av hittillsvarande strikta budgetregelverk.

Ökad vikt läggs på räkenskapernas utfall, vilket kommer till uttryck genom krav på framtagandet av särskilda åtgärdsplaner vid underskott. Kommuner ska även anta verksamhetsmål och finansiella mål, vilka ska följas upp och utvärderas kontinuerligt men främst i årsredovisningens förvaltningsberättelse. Revisionens roll förstärks, de ska uttala sig om efterlevnaden av denna lagstiftning. Delårsrapporten, som enligt lag ska behandlas av fullmäktige, ska också innehålla en avstämning av fastställda mål och av balanskravet. Dessa förändringar är en uppstramning jämfört med tidigare regelverk.

Kommunallagens krav på god ekonomisk hushållning och balanskravet lämnar inte utrymme för tolkningar. God ekonomisk hushållning ställer mycket högre krav på resultatet än vad balanskravet gör. Skillnaden är svår att kvantifiera, men att urholka tillgångar med inflation eller minskad investeringsnivå är inte god ekonomisk hushållning.

FINANSIELLA MÅL

Härnösand har tidigare satt upp finansiella mål i balanspaketet 2005/2010. Målen för kommunen är relaterade till 2005 och 2010. Enligt kommunallagen skall det finnas finansiella mål för alla åren. Målen i balanspaketet är därför brutits linjärt till varje år. I tabellen nedan framgår målen för varje enskilt år avseende nettokostnadernas andel av skatteintäkter, justerad soliditet samt koncernens låneskuld.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Nettoskostnaders andel av skatteintäkter och generella statsbidrag exkl finansnetto,%	100,0	99,4	98,8	98,2	97,6	97,0
Justerad soliditet,%	-13,0	-10,4	-7,8	-5,2	-2,6	0,0
Koncernens låneskuld, mkr	1 400	1 360	1 320	1 280	1 240	1 200

För att klara av målet med att den justerade soliditeten skall vara positiv 2010 krävs ett resultat på drygt 20 mkr/år i snitt fram till och med år 2010.

Borgenstak

Ägardirektiven för Härnösandshus och HEMAB koncernen säger att upplåning i bolagen skall ske med kommunal borgen. Förslaget borgenstak är höjt för Härnösandshuskoncernen på grund av att två lån som tidigare låg med pantbrev ersätts med lån med kommunal borgen. Denna höjningen är 39,8 mkr. Dessutom önskas en justering av taket mellan bolagen på grund av att vissa lån skall flyttas mellan dessa bolag. Detta påverkar inte det totala borgenstaket för 2007.

Därutöver önskas en ytterligare höjning av borgenstaket under 2006 för ombyggnationen av gamla brandstationen till plusboende. Härnösandshus önskar en höjning med 23,5 mkr. Beslut om denna höjning delegeras till kommunstyrelsen för beslut efter ett mer omfattande beslutsunderlag föreligger.

Nedanstående belopp utgår från lånens ursprungsbelopp

Borgenstak, mkr	Bokslut 2005	Ursprung 2006	Nytt 2006	2007
HEMABkoncernen		260,0	260,0	260,0
- HEMAB		210,0	210	210
- Härnösands Elnät AB		50,0	50,0	50,0
Härnösandshuskoncernen		1 130,0	1 271,0	1 170,0
- AB Härnösandshus		902,0	902,0	801,0
- AB Härnösands kommunfastigheter		215,0	348,0	348,0
- AB Härnösands näringsfastigheter		13,0	21,0	21,0
Härnösands Folkhögskola		34,5	34,5	34,5
Totalt borgenstak		1 424,5	1 565,5	1 464,5

FINANSIELL BESKRIVNING AV KOMMUNEN

Balanspaketet

Ett led i att försöka återställa det egna kapitalet som gått förlorat de senaste tio åren är balanspaketet 2005/2010, vilket är antaget av kommunfullmäktige, december 2003. Paketet innehåller ekonomiska mål för att nå en ekonomi som kan ge en ekonomisk handlingsfrihet för att bedriva viss kärnverksamhet i framtiden. Målen är att resultatet 2005 ska vara positivt och minst 20 mkr år 2010. Nettokostnadernas andel av skatteintäkter och statsbidrag exklusive finansnetto ska vara maximalt 100 % 2005 och successivt minska till 97 % 2010. Soliditeten inklusive ansvarsförbindelse till pensioner ska vara positivt senast 2010. Under 2005 fattades det dessutom ett beslut i KS att ansvarsförbindelsen skulle läggas in i ordinarie redovisning. Skuldsättningen för hela koncernen ska minskas till 1 200 mkr 2010. De helägda kommunala bolagen ska uppvisa goda långsiktiga vinster relativt risk och insatt kapital. De verksamhetsmässiga målen i kommunen ska överensstämma med de finansiella målen. För att kommunen ska nå detta mål krävs positiva resultat på 40-50 mkr från och med år 2006, på grund av ett idag negativt justerat eget kapital samt ränte- och indexuppräknningen av ansvarsförbindelsen avseende pensioner.

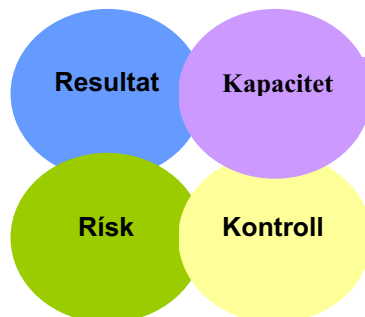
RK-modellen

Härnösands kommun har från och med 2003 använt sig av den så kallade RK-modellen. Modellen bygger på fyra aspekter: Det finansiella resultatet, kapacitetsutvecklingen, riskförhållanden samt kontrollen över den finansiella utvecklingen. Dessa fyra aspekter, resultat – kapacitet och risk – kontroll, utgör hörnstenar i denna modell.

RK-modellen: Fyra aspekter vid finansiell bedömning

Vilken balans har kommunen haft över sina intäkter och kostnader under året och över tiden?

Föreligger några risker som kan påverka kommunens resultat och kapacitet?

Vilken kapacitet har kommunen att möta finansiella svårigheter på lång sikt?

Vilken kontroll har kommunen över den ekonomiska utvecklingen?

Det finansiella resultatet

I första aspekten kartläggs årets resultat och dess orsaker. En obalans, när kostnaderna överstiger intäkterna eller en rörelseriktning mot obalans är en varningssignal. Här visas också investeringar och dess utveckling över tid.

Kapacitet

Aspekt nummer två benämns kapacitet eller långsiktig betalningsberedskap. Denna aspekt visar vilken finansiell motståndskraft kommunen har på lång sikt. Ju starkare kapacitet desto mindre känslig är kommunen inför de återkommande lågkonjunkturerna.

Risikförhållande

Den tredje aspekten visar hur kommunen är finansiellt exponerad. Vid god ekonomisk hushållning behöver kommunen på kort och medellång sikt inte vidta drastiska åtgärder för att möta finansiella problem. Som risk ingår även borgensåtaganden och kommunens samlade pensionskulda.

Kontroll

Aspekt nummer fyra benämns kontroll, där upprättade finansiella målsättningar och planer följs upp. God ekonomisk hushållning uppnås bland annat genom en god följsamhet mot budget. Risk och kontroll hänger samman genom att båda är mått på förmågan att hantera problematiska situationer.

Finansiella nyckeltal som hjälpmedel

För att belysa ställning och utveckling inom de kommenterade aspekterna används ett antal finansiella nyckeltal. Exempel på nyckeltal är årets resultat, likviditet samt soliditet.

Resultat och kapacitet

Årets resultat							
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Före extraordinära poster, mkr	-14,8	-0,7	33,4	-6,2	1,3	25,6	31,1
Efter extraordinära poster, mkr	-14,8	-0,7	33,4	-6,2	1,3	25,6	31,1
Procent av skatteintäker & statsbidrag	-1,6%	-0,1%	3,2%	-0,6%	0,1%	2,2%	2,6%

Belopp och nyckeltal för 2006 och 2007 - enligt budget, 2008-2009 enligt plan.

Kommunens resultat 2005 uppgick till 33,4 mkr, vilket är en förbättring med 34,1 mkr jämfört med 2004. Det positiva resultatet berodde främst på högre statsbidrag, ändrad redovisningsprincip för pensionskostnader samt minskade räntekostnader jämfört med budget. Det positiva resultatet är en trend i linje med balanskravet. Resultatet 2005 i förhållande till skatteintäkter och generella statsbidrag uppgick till 3,2 %.

Det budgeterade resultatet 2007 på 1,3 mkr är belastat med ökningen av ansvarsförbindelsen som uppgår till 15 mkr.

Intäkts- och kostnadsutveckling							
(Förändring i %)	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Vht:ens intäkter	-1,4	4,5	-7,9	-18,9	3,9	3,1	3,1
Vht:ens bruttokostnader	4,4	1,6	1,3	0,7	4,3	2,8	2,3
Skatteintäkter & statsbidrag	3,5	3,4	7,6	2,2	4,4	4,0	3,3
Vht:ens nettokostnad	5,8	2,3	4,5	4,8	4,1	1,8	3,0

Belopp och nyckeltal för 2006 och 2007 - enligt budget, 2008-2009 enligt plan.

Verksamhetens intäkter minskade 2005 jämfört med 2004, vilket framförallt beror på att statsbidrag till skolan har övergått till generellt statsbidrag samt att LSS-utjämningen har övergått till statsbidrag.

Verksamhetens bruttokostnader ökade med 1,3 % 2005. I budget 2006 framgår att kostnaderna måste minska för att nå målen i balanspaketet. Skatteintäkternas och statsbidragens förändring ökar 2005, för att därefter falla tillbaka till en lägre nivå. Det finns en svårighet att över år jämföra statsbidragen eftersom vissa bidrag flyttas från att vara riktade till att bli generella, vilket medför att det ser ut som en ökad intäkt endast är en ändring i systemet utan att det tillför mer pengar. Skatteintäkter och statsbidrag påverkas, på kort sikt väldigt lite av den enskilda kommunen, förutom genom skattehöjningar och befolkningsutveckling.

Skatte- och statsbidragsintäkterna beräknas till 1 125 mkr för 2007. Primärkommunens utdebitering har föreslås till 23,04 kr per skattekrona. Från och med 2005 gällde ett nytt utjämningssystem, vilket har gett Härnösands kommun ökade intäkter från utjämningssystemet. I tabellen ovan ses den procentuella förändringen av skatteintäkter och statsbidrag mellan åren 2003-2009.

Driftskostnadsandel av skatteintäkter och statsbidrag

(Procent)	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2008
Driftskostnadsandel före finansnetto,exkl avskrivningar %	97,0	96,0	93,8	96,3	96,3	94,3	94
Avskrivn. andel av skatteintäkter & statsbidrag, %	2,8	2,7	2,1	2,1	1,9	1,8	1,7
Driftskostnadsandel före finansnetto, %	99,8	98,7	95,9	98,4	98,2	96,1	95,8

Belopp och nyckeltal för 2006 och 2007 - enligt budget, 2008-2009 enligt plan.

För att uppnå och vidmakthålla en god ekonomisk hushållning krävs en balans mellan intäkter och kostnader. Denna balans kan mätas genom driftskostnadsandelen som innebär att samtliga löpande kostnader relateras till kommunens skatteintäkter och generella statsbidrag. En driftskostnad under 100 procent innebär en positiv balans mellan löpande kostnader och intäkter.

Verksamhetens nettokostnad i förhållande till skatteintäkter och statsbidrag före finansnettot uppgick till 95,9 % 2005. Detta var en förbättring relativt föregående år. Budgeterade värden för 2006 visar en försämring av driftskostnadsandelen. I kommunens mål för nettokostnadernas andel ingår inte finansnettot. Målet är dock att driftskostnadsandelen före finansnetto ska vara maximalt 100 % 2005 och maximalt 97 % 2010. För 2007 skall enligt de finansiella målen andelen uppgå till 98,8 %. Finansnettot är negativt, det vill säga kommunen har mer finansiella kostnader än intäkter. Detta är en förändring som beror främst på den förändrade redovisningsprincipen avseende pensioner.

Investeringar kommunen

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Nettoinvesteringar, mkr	19	15	17	33	30	32	30
Avskrivningar, mkr	27	27	23	23	21	21	21
Nettoinvestering/ avskrivning, %	72%	52%	74%	109%	143%	152%	143%
Självfinansieringsgrad av investeringar, %	64%	175%	329%	51%	74%	146%	172%

Belopp och nyckeltal för 2006 och 2007 - enligt budget, 2008-2009 enligt plan.

Kommunens investeringar har minskat sedan början av 2000, vilket till viss del beror på ändrade investeringsrutiner, men också en medveten reducerad satsning på grund av att nämnderna har ett pressat ekonomiskt läge. Investering sker främst av två nämnder, Kommunstyrelsen och Stadsbyggnadsnämnden. Kommunstyrelsens största post består av medel för exploatering. Under 2007, liksom tidigare år, är Stadsbyggnadsnämndens främsta investering gator och vägar. Satsningen på att förbättra Härnösands gator och vägar syns genom att investeringsnivån från och med 2006 ligger på en betydligt högre nivå.

Investeringarna har de senaste två åren finansierats genom egna genererade medel, det vill säga självfinansieringsgraden av investeringarna ligger över 100 %. En låg investeringstakt, med oförändrad avskrivningstakt, innebär att tillgångarna urholkas. Den ökade satsningen på investeringar på framför allt gator och vägar är en medveten satsning för att komma tillrätta med den eftersatta investeringsnivån.

De ändrade interna reglerna för investeringar från och med 2004 medför att investeringar på nämnder har minskat på grund av att beloppsstorleken som gäller vad som är investering har lagts fast till 0,5 prisbasbelopp. Det medför att de flesta inventarier som köps in blir en kostnad direkt i driften.

Investeringar under femårsperioden 2007-2011 är i snitt 30 mkr per år. Investeringsramar för år 2007 per nämnd, med utfall 2005 och budget 2006 som jämförelseperioder, framgår av tabellen nedan.

Investeringsbudget 2007-2011, utfall 2005 och budget 2006 som jämförelse, mkr. 2006 inklusive ombudgeteringar.

Verksamhetsområde	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Kommunstyrelse	5,2	13,6	8,9	9,9	8,1	8,1	8,1
Stadsbyggnadsnämnd	19,5	18,2	19,0	21,1	21,1	21,1	21,1
Fritid-, kultur- och ungdomsnämnd	0,8	1,0	2,1	1,0	1,0	1,0	1,0
Barn- och skolenämnd	0,1	0	0	0	0	0	0
Utbildningsnämnd	0,5	0	0	0	0	0	0
Individ- och familjeomsorgsnämnd	0,2	0	0	0	0	0	0
Vård- och omsorgsnämnd	1,5	0,2	0	0	0	0	0
Miljönämnd	0,1	0	0	0	0	0	0
Summa	27,9	33,0	30,0	32,0	30,0	30,0	30,0

Investeringar har fått större betydelse i och med balanskravet för kommuner eftersom de påverkar kommunens resultat negativt genom avskrivningar. För att nämnderna skall känna av det budgettryck som investeringar och avskrivningar ger på resultaträkningen, är ramarna för nämnderna fasta vad gäller drift och avskrivningar. Internräntan läggs utanför den fasta ramen och full kompensation erhålls.

Tidigare år har inte investeringarna i koncernen kunnat finansieras med egna medel utan skulderna har ökat. Det är nödvändigt att koncernen förbättrar sitt resultat för att behålla nuvarande investeringsnivå och så att investeringarna kan finansieras med egna medel. Detta skulle minska skuldbördan i koncernen i linje med balanspaketet 2005/2010.

Soliditeten visar hur stor del av tillgångarna som är finansierade med egna medel, det vill säga kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme. Ju högre soliditet, desto starkare finansiell handlingsberedskap har kommunen. Ett positivt resultat samtidigt som investeringar och låneskuld minskar, ger en bättre soliditet – på kort sikt.

Soliditet

(Procent)	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Soliditet inkl pensions-åtaganden	-11%	-12%	-13%	-9%	-9%	-9%	-6%	-3%	0%

Härnösands kommun uppvisade 2005 en soliditet på -9 %. Det egna kapitalet uppgick till -80 mkr.

Kommunfullmäktige har satt som mål att soliditeten skall vara positiv senast 2010. Det innebär att resultaten de kommande fem åren i snitt måste uppgå till mellan 20-25 mkr.

Härnösands kommun har ändrat redovisningsprincip och lyft in ansvarsförbindelsen avseende pensioner i balansräkningen. Detta för att få en bättre redovisning och att de resultat och nyckeltal som presenteras skall bli lättare att förstå för medborgarna. En demokratifråga.

Kommunalskatt

(Procent)	2002	2003	2004	2005
Riket	31,17 %	31,57 %	31,84 %	31,96 %
Medelstora städer	31,05 %	31,44 %	31,75 %	31,80 %
Västernorrland	32,60 %	32,60 %	33,20 %	33,23 %
Härnösand	33,04 %	33,04 %	33,64 %	33,64 %

Den totala kommunalskatten i Härnösand var 2005 33,64 % av den kommunalt beskattningsbara förvärvsinkomsten. Ökningen av kommunalskatten i Härnösand beror på att landstingsskatten höjts. För år 2006 ligger Härnösand på sjätte plats bland kommuner med högst kommunalskatt, lägst skatt har Vällinge, med en skattesats på 28,89.

Risk och kontroll

Likviditet

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Balanslikviditet, %	72 %	52 %	60%	68%	78%	89%	98%
Rörelsekapital, mkr	-57	-93	-103	-82	-56	-29	-6
varav semesterlöneskuld	59	60	57	57	57	57	57
Anläggningsskapital inkl ansvarsförbindelse pensioner, mkr	-55	-20	23	-4	-29	-30	-22

Belopp och nyckeltal för 2006 och 2007 - enligt budget, 2008-2009 enligt plan.

Kommunens betalningsberedskap på kort sikt har de senaste åren legat en bra bit under 100 %. Balanslikviditeten var 60 % 2005. Rörelsekapitalet var negativt 2005. Detta visar att kommunen har mer kortfristiga skulder än fordringar samt att semesterlöneskulden inklusive inestående övertid är en kortfristig skuld. Semesterlöneskulden och övertiden omsätts dock inte i någon större omfattning de närmaste åren. Rörelsekapitalet är uppdelat på egna kapital och anläggningsskapital, totalt -80 mkr.

Likviditeten för kommunen 2007 är beroende av hur nämnderna klarar sina budgetramar och de underskott som följer med från föregående år.

Låneskuld

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Låneskuld, mkr	246	241	177	133	140	150	140
-Bindningstid < 1 år, i procent	43%	61%	59%	15%			
-Bindningstid 1-5 år, i procent	57%	22%	41%	85%			
Andel lån som förfallet till betalning							
- inom ett år, i procent	16%	26%	59%	15%			
- inom 5 år, i procent	80%	55%	41%	85%			
- längre än 5 år, i procent	4%	19%					

Ur ett beskrivande perspektiv är det inte tillfredsställande att enbart titta på kommunens likviditet utan att den studeras ihop med kommunens skuldsida. Här finns tydliga samband; förbättras likviditeten samtidigt som skuldsättningen sjunker, har kommunen förbättrat sin finansiella handlingskraft.

Under 2005 amorterades 44 mkr. Låneskulden uppgick till 133 mkr, med en genomsnittlig, kvarvarande räntebindningstid på 2,7 år. I finanspolicyn finns antaget att räntebindningstiden ska vara mellan 2-3 år. Den genomsnittliga kvarvarande förfallotiden för lånen uppgår till 2,7 år, vilket är något över det minimikrav på 2,5 år som är fastslaget i finanspolicyn. Skulder som förfaller till betalning inom ett år, kortfristiga skulder, har under jämförelseperioden varit relativt jämn. Vid 2005 års slut är 85 % av kommunens skulder långfristiga. Eftersom kommunens skuldsättning skall minska kommer det vara omöjligt att hålla sig inom de av kommunfullmäktige uppsatta ramarna avseende kvarvarande räntebindningstid samt kvarvarande förfallotid. Det på grund av att det inte skall finnas så mycket låneskulder kvar utan de skall amorteras av löpande.

Det måste dock finnas en kortsiktig möjlighet att uppta lån eftersom marginalerna är mycket små, varför kommunstyrelsen föreslå få uppta lån med 50 mkr från och med 2007.

De finansiella kostnaderna uppgår 2007 till 41 mkr. I detta ingår räntor på lån samt finansiella kostnad för pensionsskuld.

Borgensåtagande

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Borgen, mkr	1 227	1 301	1 284	1 310			
varav							
- kommunala bolag	1 172	1 245	1 234	1 261			
- egnahem	9	8	5	5			
Borgen per invånare, kkr	49	51	51	52			

Kommunens borgensåtagande uppgår till 1 310 mkr 2005. Huvuddelen av åtagandet, 96 %, beror på borgen som har tecknats för lån tagna i de helägda kommunala bolagen. Borgensåtagande utanför koncernen uppgår till 49 mkr, varav 5 mkr är att hänföra till borgensåtaganden för egnahem.

Kommunen borgar för huvuddelen av de kommunala bolagens lån. Totalt sett har kommunen borgat till ett belopp som överstiger kommunens omsättning. Från och med 2005 har det införts ett borgenstak för de kommunala bolagen och för folkhögskolan. Den uppgörelse som har gjorts med Bostadsdelegationen rörande avveckling av bostadslägenheter, gör att risken för att behöva infria borgensåtaganden från bolagen har blivit mindre än tidigare. När det gäller infriande av borgensåtaganden för egnahem varierar detta år från år, men i snitt förekommer ett ärende om året. De brukar generera ett borgensutfall på cirka 0,1 mkr styck. Övriga borgensåtaganden är ingångna borgen för bland annat Folkhögskolan i Härnösand och Folkets hus i Ålandsbro och Viksjö.

Pensionsåtaganden, beräkningar enligt KPA

(Mkr, inklusive löneskatt)	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Ansvarsförbindelse	553	566	572	580	595	610	621
Avsättning	27	30	33	33	39	43	47
Totalt pensionsskuld	580	596	605	613	634	653	668
Pensionskostnad, mkr	51	51	49	48	56	57	60

I samband med att den blandade modellen infördes från och med 1998, ändrades tidigare förd pensionsskuld till en ansvarsförbindelse. Från och

med 2005 bokför Härnösands kommun denna förbindelse som en skuld. Förpliktelsen/skulden beräknas uppgå till 595 mkr 2006. Den ökar med drygt 15 mkr per år de närmaste åren trots att inga nya avsättningar tillkommer, vilket främst beror på ränte- och basbeloppsuppräknig. Inga likvida medel finns avsatt för att i framtiden klara dessa utbetalningar, vilket medför att verksamhetsutrymmet i framtiden kommer att minska. Totalt uppgår pensionskulden 2007 till 634 mkr inklusive löneskatt.

Pensionsutbetalningarna uppgår enligt budget 2007 till 26 mkr, inklusive löneskatt. Pensionsutbetalningarna kommer att öka under åren 2007-2011 och sedan långsiktigt plana ut på denna nivå. Ökningen av pensionsutbetalningarna kommer att innebära att utrymmet för att bedriva kommunal verksamhet minskar. Med anledning av detta är det viktigt att kommunen redan idag avsätter likvida medel för att kunna betala sina framtida pensioner, genom att visa positiva resultat.

Intjänade pensionsrätten beräknas år 2007 uppgå till 56 mkr. Detta inkluderar sedvanlig policy för särskild ålderspension. Den finansiella kostnaden för pensionskulden redovisas under finansiella kostnader.

Kommunen har fortfarande kvar förpliktelsen mot brandmännen för de pensioner som är intjänade innan de gick över till räddningstjänstförbundet.

Budgetföljsamhet per helår, 2003-2005

(Mkr)	2003	2004	2005
Kommunfullmäktige	0,3	0,8	0,4
Kommunstyrelse	-3,3	29,8	20,5
Stadsbyggnadsnämnd	0,0	0,2	1,2
Fritid- Kultur och ungdomsnämnd	0,0	0,0	0,0
Barn- och skolnämnd	-0,8	-7,7	-17,1
Utbildningsnämnd	-5,5	-12,8	-20,3
Individ- och familjeomsorgsnämnd	-3,3	2,7	2,2
Vård- och omsorgsnämnd	-12,2	-6,6	6,2
Miljönämnd	0,0	0,3	0,5
Avskrivningar	3,3	2,2	2,8
Avvikelse nämnder	-21,3	8,9	-8,1

Budgetföljsamheten visar hur ekonomistyrningen i kommunen bidrar till att en god ekonomisk hushållning. En god budgetföljsamhet bidrar till att kommunen lättare kan korrigera eventuella svackor i ekonomin. I tabellen ovan visas avvikelser mot budget, åren 2003-2005. Ett negativt värde innebär att nämndens/styrelsens utfall blivit sämre än budgeterat.

Budgetföljsamhet 2006 inkl över och underskott från 2005

(Prognos, mkr)	Mars
Kommunfullmäktige	0,0
Kommunstyrelse	5,4
Stadsbyggnadsnämnd	0,8
Fritid- Kultur och ungdomsnämnd	0,0
Barn- och skolnämnd	-24,7
Utbildningsnämnd	-11,8
Individ- och familjeomsorgsnämnd	-3,0
Vård- och omsorgsnämnd	1,5
Miljönämnd	0,2
Avvikelse nämnder	-31,6

Tabellen visar prognoser per kvartal 2006, exklusive avskrivningar och finansiering. Liksom 2005 är det två nämnder som har svårt att hålla sig inom tilldelade ramar.

Känslighetsanalys

(Mkr)	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Skatteförändring, 1 kr	31,7	33,1	34,0	34,4	35,9	39,7	41,1
Löneökning, 1 %	7,5	7,8	7,9	8,1	8,3	8,5	8,8
Prisförändring varor och tjänster 1 %	4,6	4,5	4,8	4,7	4,8	4,9	5,0
Ränteförändring 1 %, kortsiktiga lån	1,5	1,1	1,0	0,8	0,0	0,2	0,3
Ränteförändring 1 %, långsiktiga lån	2,5	2,4	1,8	1,8	1,8	1,3	1,3
Lösen av borgen, 1 %	12,3	13,0	12,8	12,8	12,8	12,8	12,8

Kommunen påverkas av händelser utanför dess kontroll. Ett sätt för att visa och göra det tydligt hur olika förändringar påverkar kommunens finansiella situation är att upprätta en känslighetsanalys. Tabellen ovan visar hur ett antal faktorer påverkar kommunens finansiella resultat. En skattehöjning-/sänkning med 1 kr 2007 skulle innebära en resultatpåverkan på 39,7 mkr. I tabellen framgår också att en procents löneökning innebär en kostnad för kommunen på 8,5 mkr. Vidare visas att en procents ökning av bruttokostnaderna medför en resultatpåverkan på 4,9 mkr. Ränteförändring påverkar också kommunens finansiella situation, en ökning med en procent innebär 1,3 mkr på långfristiga lån från och med 2006.

Sammanfattande kommentarer

Härnösands kommun har efter ett antal år med negativa resultat vänt utvecklingen och utfallet för 2005 var positivt. Ett stort problem kvarstår, nämligen att verksamheterna inte kan hålla sig inom de beslutade ramarna. Detta gäller speciellt skolan. Genom balanspaket för 2005/2010 som kommunfullmäktige har tagit samt den budget som föreligger för 2007, har de politiska förutsättningarna för att Härnösands kommun ska stå bättre rustad lagts.

PERSONALREDOVISNING

Härnösand 2015

Arbetet med Härnösand 2015 har påbörjats. Härnösand 2015 innehåller fyra beståndsdelar; vision, balanspaket, investeringar och regionsamverkan. Området investeringar består av två delar nämligen hårda och mjuka investeringar. De mjuka investeringarnas mål är att det ska vara attraktivt att arbeta för arbetsgivaren Härnösands kommun. Ledorden är humanistiskt ledarskap, organisationsmodeller, arbetsmiljöer, rekrytering, kompetensutveckling flexibla lösningar, uppmuntra innovationer och metod utveckling.

Personalförsörjning

I Härnösands kommun sker pensionsavgångar successivt med stigande antal pensionsavgångar fram till 2011. Den ekonomiska situationen medför att verksamheten har ett pågående uppdrag att uppnå god ekonomisk hushållning. Det är viktigt att det i god tid innan varje pensionsavgång görs en analys av vilken kompetens som försvinner och kommunens behov inför framtiden. En strategi för framtida kompetensförsörjning har redovisats för Utskott 2 och börjat implementeras. Två trainee håller på att rekryteras och förväntas vara i tjänst till hösten 2006.

Arbetsmiljö

Medarbetarskap

Alla medarbetare i Härnösands kommun har rätt till en god arbetsmiljö. Det är därför viktigt att även om chefen är ytterst ansvarig för dialog och samverkan så har medarbetaren ett medansvar för arbetsplatsens arbetsmiljö. Det finns en skyldighet att vid omplaceringar ta emot nya arbetskamrater och stötta dem som varit sjukskrivna och återgår till arbetet. Ett förslag kommer att utarbetas till ett program för medarbetarutveckling i samverkan som kommer att bland annat innehålla förebyggande åtgärder, hur utvecklar man sina arbetare så de trivs?

Ledarskap

Ett bra ledarskap är en förutsättning för en kvalitativ verksamhet och en god arbetsmiljö på våra arbetsplatser. Det är av största vikt att det finns tydliga politiska mål för verksamheten och att chefer på alla nivåer får stöttning av ledningen. Några viktiga förutsättningar för ledarskapet är, en tydlig organisation, delegationsordningar som klargör ansvar och befogenheter samt en bra dialog. Kompetensutveckling för chefer är ett

prioriterat område. Därför kommer ledarskapsprogrammet "Att vara chef i Härnösands kommun" ha hög prioritet, programmet kommer att ha en basnivå, fortbildnings- och specialistnivå.

Sjukfrånvaro

Kommunens stora utmaning är att vidta åtgärder för att minska sjukfrånvaron och därför också vidta förebyggande åtgärder. Kommunstyrelsen har som mål för 2007 att sjukfrånvaron skall minska till 8,5% (2007-12-31), ett mål som även vård och omsorgsnämnden har under 2007. Uppföljning kommer att ske genom att mätningar görs på en rullande 12 månaders period. Detta för att plocka bort eventuella säsongsbetonade variationer i sjukfrånvaro.

Åtgärder för att förebygga och minska sjukfrånvaron.

En analys av nuläget måste genomföras. En viktig del för att minska sjukfrånvaron och förebygga är företagshälsovårdens roll. Företagshälsovårdens roll kommer att förändras från att ha haft i huvudsak rehabiliterade roll till att ha en förebyggande roll i mycket större utsträckning. Deltidsprojekt och frånvaroprojekt kommer att startas. Uppföljningar och utvärderingar kommer att ske regelbundet hur olika aktiviteter lyckas.

Kompetensutveckling

Kompetensutveckling för chefer prioriteras både inom arbetsmiljöområdet och ledarskap. En viktig faktor för goda arbetsplatser är en bra dialog och en fortsatt satsning på samverkansutbildning.

BUDGET 2007, drift och investeringar

Kommentarer kring budget 2007 på respektive nämnd

Budgetramar 2007 för respektive nämnd.

Budget år 2007 samt 2006 för respektive nämnd innan tilläggsanslag 2006.

Verksamhetsområde	2007			2006
	Intäkter	Kostnader	Netto	Netto
Kommunstyrelse	-77 431	181 217	103 786	94 898
Stadsbyggnadsnämnd	-4 923	61 136	56 213	53 240
Fritid-, kultur- och ungdoms- nämnd	-7 954	66 184	58 230	56 798
Barn- och skolenämnd	-23 249	381 559	358 310	343 304
Utbildningsnämnd/utskott	-22 993	141 364	118 371	96 051
Individ- och familjeomsorgs- nämnd	-46 957	102 557	55 600	46 626
Vård- och omsorgsnämnd	-83 205	420 205	337 000	328 541
Miljönämnd	-2 843	6 467	3 633	3 940
Summa	-269 555	1 360 698	1 091 143	1 023 398

Nedan följer övergripande kommentarer kring vilka förändringar som skett på respektive nämnd. Inga mindre händelser av lägre belopp kommer att kommenteras utan endast faktorer som anses vara väsentliga finns med.

Utvecklingsmedel

Det finns medel avsatta för Härnösand 2015 för bland annat samarbetsprojekt inom kommunen, men också mellan olika kommuner för att minska kostnaderna, utveckla kommunen och/eller uppnå målen i Härnösand 2015. Medlen får sökas genom att en projektplan görs enligt de regler som kommunstyrelsen tidigare har beslutat om. Totalt är det avsatt 4 mkr för 2007.

Varje nämnd har ett ansvar att klara av att hålla sig inom den ram som kommunfullmäktige anger och uppnå de mål som fastställts.

Kommunstyrelsen

Mål

Kommunfullmäktiges mål för kommunstyrelsen utifrån god ekonomisk hushållning är

- Ekonomi
  - Samtliga nämnder skall hålla av fullmäktige fastställd budget för 2007

- Process
  - Samtliga nämnder och kommunstyrelsen skall utforma tydliga och mätbara verksamhetsmål
- Medborgare
  - Under 2007 skall det ha upprättats ett gemensamt system för hantering av åsikter från kommunens medborgare, så kallad synpunktshantering
- Personal
  - Sjukfrånvaron 2007 för kommunen (del av sammanlagd ordinarie arbetstid) skall minska till under 8,5% (9,77% 2005)
- Utveckling
  - Härnösands kommun ska uppnå minst 400 poäng i kommunkompassens utvärdering år 2007 (339 poäng 2005) genom till exempel förbättringar i ledning, tillgänglighet och kvalitet

Driftbudget

Kommunstyrelsen har gjort allmänna besparingar för att klara differensen mellan uppskrivning av ram och de kostnadsökningar som är budgeterade.

Den övergripande uppgiften för Kommunledningskontoret är att *leda, styra, utveckla, samordna* och ge *service* inom Kommunstyrelsens ansvarsområde. Kommunledningskontoret ska enligt redan fattat beslut arbeta med förverkligandet av balanspaketet 2005/2010.

Överförmyndarnämndens uppgift är att utöva tillsyn över förmyndares, gode mäns och förvaltares arbete enligt regler i föräldrabalken och förmyndarskapsförordningen.

Viktiga framtida arbetsområden som identifierats, men som ännu inte resulterat i formella uppdrag till Kommunledningskontoret, är att utarbeta en strategi och handlingsplan för framtida personalförsörjning. Arbetet intensifieras med att uppnå en långsiktig kommunal ekonomi i balans, vilket bland annat inkluderar att återställa kommunens kapital.

Tillskottet i arbetsmarknadsenhetens budget är plusjobben. Det har budgeterats till knappt 1 600 kkr. Därutöver finns en justering av en budgeterad intäkt som kommer att vara cirka 400 kkr lägre. Detta beror till viss del på ett minskat antal personer som anvisats till datorteket från arbetsförmedlingen

Överförmyndarnämnden verksamhetsområde växer. På bara några år har antalet ärenden/akter ökat från 554 (2003) till 770 (2005), det vill säga en

ökning med 42 % på två år. Nämnden vill därför förstärka sin verksamhet med en ytterligare utredare. Dessutom måste budgeten för arvoden av gode män mm ökas dels som en följd av det ökade antal ärenden/akter, men även på grund av att den nuvarande budgeten inte ligger i nivå med det verkliga utfallet. I förslaget ökar budget för arvoden med 650 kkr. Totalt ökar budget för överförmyndarnämnden från 3 000 kkr till 4 088 kkr, det vill säga med 1 088 kkr. Även 2006 års budget ökades med anledning av ovan.

Stadsbyggnadsnämnden

Mål

Kommunfullmäktiges mål för nämnden utifrån god ekonomisk hushållning är

- Ekonomi
  - Mellan åren 2005 och 2007 skall underhållsbeläggningen öka från 14 kr/m till 46 kr/m per år på det totala gatunätet. Antal meter som underhållsbeläggs skall öka med 200% från 2006 till 2007
- Process
  - Upprätta en verksamhetsplan för nämndens verksamhetsområden
- Medborgare
  - 70% av medborgarna inom ett åtgärdsområde ska uppleva att gatorna får en bättre standard 2007
- Personal
  - En utvecklingsplan ska utarbetas för varje arbetsgrupp och individ
- Utveckling
  - Högre planberedskap för framtida efterfrågan på industri – och villatomter. Antalet inaktuella planer är idag 20 st. Under 2007 skall dessa minska till 16 st. Antalet tillgängliga småhustomter ska vara 20st 2007

Driftbudget

Nämnden har tagit en budget enligt ram. Största satsningen både inom investering och drift ligger i standarden på vägarna i Härnösand. Detta som en följd av gatutredningen. Kostnaderna för bostadsanpassningsbidragen har också ökat, budgeten har ökats med drygt 1 mkr.

Investeringsbudget

Stadsbyggnadsnämndens investeringsbudget består främst av gator och vägar. Det ligger avsatt 12 mkr till entreprenaden och ytterligare 4 mkr som "egna" pengar. Detta är en del av satsningen som påbörjades under 2006 för att förbättra gatustandarden i Härnösands kommun. Övriga investeringar under 2007 är till exempel trafikmiljön vid skolorna och gång och cykelvägar.

Fritid-, kultur- och ungdomsnämnden

Mål

Kommunfullmäktiges mål för nämnden utifrån god ekonomisk hushållning är

- Ekonomi
  - Minst 50% av nämndens föreningsbidrag skall gå till barn- och ungdomsverksamhet (51% 2005)
- Process
  - Alla föreningar som får bidrag av nämnden till barn- och ungdomsverksamhet skall ha en alkohol- och drogpolitiskt policy
- Medborgare
  - Nöjd kundindex= NKI, snittvärdet får ej understiga 70 vid årlig mätning av FKU:s samtliga verksamheter (69 snittvärdet 2005)
- Personal
  - En utvecklingsplan skall utarbetas för personalen inom varje verksamhetsområde
- Utveckling
  - En utvecklingsplan inklusive ekonomiska kalkyler för Högslättenområdet fastställs under 2007 av nämnden

Driftbudget

Nämnden har lämnat in en budget på ram. En stor osäkerhet ligger i att avtalet med HEMAB angående energiförsörjningen av konstis på bandyplan upphör 2007-04-30. En diskussion pågår och AB Härnösands kommunfastigheter skall få ett uppdrag att utreda kostnaderna och effekterna av att isolera marken under bandyplanen, vilket bör leda till minskade kostnader för energiförsörjningen. Beslut om detta sker i särskild ordning.

Ett arbete pågår tillsammans med AB Härnösands kommunfastigheter för att se över behovet av underhåll på fritidsanläggningarna såsom simhall,

högslätten etc. Detta arbete kommer förhoppningsvis kunna avslutas under 2006.

Barn- och skolnämnden

Mål

Kommunfullmäktiges mål för nämnden utifrån god ekonomisk hushållning är

- Ekonomi
  - Kostnad per barn/elev skall inte öka mellan 2006 till 2007 inom varje verksamhetsområde
- Process
  - Likabehandlingsplan för verksamheterna skall fastställas av nämnden 2007
- Medborgare
  - Utarbeta en modell för nöjd kundindex och genomföra en första mätning inom varje verksamhetsområde senast 2007
- Personal
  - Alla anställda skall ha en individuell utvecklingsplan
- Utveckling
  - En ny skolplan för åren 2007-2010 ska utarbetas och fastställas av kommunfullmäktige

Driftbudget

Nämnden har lämnat en budget som innehåller extra äskande över ram på nästan 30 mkr. I budgetförslaget erhålls nästan 15 mkr. Dock kvarstår ett sparbetning på drygt 10 mkr. I budget satsas på en 9,3 mkr till lärartätheten, samt 1,15 mkr till elevhälsovård. Vidare avsätts 1,0 mkr för att KomTek skall bli en ordinarie verksamhet, inte ett tillfälligt projekt.

Under hösten 2006 kommer förvaltningen att tillfälligt förstärkas för att förbättra det interna ekonomiska arbetet, som en del i arbetet med att få ordning på de senaste årens underskott.

Under 2006 kommer en stor lokalutredning att avslutas, där belyses olika alternativ när det gäller flytt av verksamheter till andra lokaler. Elevunderlaget minskar och därmed behovet av alla lokaler.

Utbildningsutskottet

Mål

Kommunfullmäktiges mål för utskottet utifrån god ekonomisk hushållning är

- Ekonomi
  - Resultatet för 2007 gällande gymnasieskolans interkommunala ersättningar ska förbättras med 5% i förhållande till 2006 år utfall
- Process
  - Relevanta nyckeltal, exempelvis över kostnad per utbildningsplats inom olika program i gymnasieskolan, ska utarbetas och politiskt fastställas
- Medborgare
  - Alla elever vid Härnösands gymnasium ska garanteras möjlighet att genomföra en gymnasieutbildning
- Personal
  - Samtliga personal skall få en individuellt anpassad kompetensutvecklingsplan
- Utveckling
  - En ny skolplan för åren 2007-2010 ska utarbetas och fastställas av kommunfullmäktige

Driftbudget

Utbildningsutskottet har lämnat in en budget som förutsätter att nämnden får ett ramtillskott på 4,7 mkr för att klara budgeten. Större delen av dessa pengar motiveras med förändringar inom GymnasieSär där antalet elever är oförändrat, men andelen elever från andra kommuner sjunker. 1,4 mkr av ramtillskottet är ersättning för individuella programmet gymnasieförberedande.

Då översynen av komvuxverksamheten inte är helt färdig har inga förändringar gjorts av budgeten för komvux.

Individ- och familjeomsorgsnämnden

Mål

Kommunfullmäktiges mål för nämnden utifrån god ekonomisk hushållning är

- Ekonomi
  - Kostnaderna för försörjningsstöd 2007 får inte överstiga utfallet för 2006
- Process
  - Fyra vetenskapliga arbetsmetoder som används skall dokumenteras och utvärderas
- Medborgare
  - Antalet ungdomar under 25 år med långvarigt behov av ekonomiskt bistånd ska sänkas med 10%, jämfört med december 2005
- Personal
  - Samtliga medarbetare ska ha en individuell utvecklingsplan senast 2007
- Utveckling
  - Utforma en strategisk plan för samarbete med andra aktörer för att öka kundnyttan som fastställs i nämnden 2007

Driftbudget

Nämnden lämnar en budget på ram. Nämnden önskar dock ytterligare 5,3 mkr, annars finns risk för att resursenheten får läggas ner samt att samarbetet med landstinget kring ungdomsmottagningen och beteendeenheten avslutas. Det är dock budgetberedningens förslag att IFO erhåller dessa 5,3 mkr.

Nämnden bedriver stor verksamhet som är intäktsfinansierad av både staten och andra kommuner. Dessa verksamheters omfattning kan variera över tid, varför en särskild behandling av dessa verksamheter måste ske i samband med utvärdering av det ekonomiska resultatet i samband med bokslutet.

Vård- och omsorgsnämnden

Mål

Kommunfullmäktiges mål för nämnden utifrån god ekonomisk hushållning är

- Ekonomi
  - Skapa en ekonomisk buffert på 1% av nettobudget
- Process
  - Genom förbättrad information till allmänheten öka antalet inkomna synpunkter med 20%
- Medborgare
  - Brukarenkät ska genomföras en gång 2007
- Personal
  - Sjukfrånvaron 2007 (del av sammanlagd ordinarie arbetstid) skall uppgå till max 8,5% (11,5% 2005)
- Utveckling
  - Verksamhetsplaner ska finnas på 80% av alla arbetsplatser

Driftbudget

Nämnden har lämnat in budgetförslag i balans. Det har dock äskats 10,6 mkr för utökning av verksamheten. Av dessa äskanden godkändes sysselsättningsverksamheterna (1,6 mkr) men inte några pengar till ytterligare boenden inom omsorgen.

Nämnden har en budgeterad buffert på 3,9 mkr för att hantera okända händelser som kan komma att ske under året.

Miljönämnden

Mål

Kommunfullmäktiges mål för nämnden utifrån god ekonomisk hushållning är

- Ekonomi
  - Självfinansieringsgraden för tillsynsverksamheten skall ökas med 5% i förhållande till utfallet för 2005
- Process
  - Utarbeta nyckeltal för att visa kostnader för kommunens myndighetsutövning för att kunna jämföra med länets övriga kommuner

- Medborgare
  - En modell utarbetas under 2006 för att kunna mäta kundernas uppfattning om bemötande och handläggning av ärenden inom miljöområdet. En första mätning skall göras under 2007
- Personal
  - En kompetensutvecklingsplan för hela miljökontoret ska utarbetas
- Utveckling
  - En servicegaranti för nämndens verksamhetsområde utarbetas och fastställs av nämnden 2007

Driftbudget

Nämnden har upprättat en budget på ram.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

- att godkänna kommunstyrelsens förslag till budget 2007,
- att uppdra till nämnderna att omgående vidta åtgärder för att hålla budgetramarna,
- att nämndens verksamhetsmässiga mål skall anpassas till den ekonomiska ramen,
- att bemyndiga kommunstyrelsen att förvärva och försälja fast egendom inom ramen 1 000 kkr per objekt,
- att bemyndiga kommunstyrelsen att för eventuellt tillkommande brådskande investeringar disponera rörelsekapitalet inom ramen 1 000 kkr per objekt,
- att kommunstyrelsen under år 2007 har rätt att nyupplåna, det vill säga öka kommunens skulder under år 2007, med totalt högst 50 mkr,
- att kommunstyrelsen under år 2007 har rätt att omsätta lån, det vill säga låna upp belopp motsvarande belopp på de lån som förfaller till betalning under år 2007,
- att kommunfullmäktige beslutar från och med 2007, att såsom för egen skuld ingå borgen för AB Härnösandshus låneförpliktelser upp till ett totalt högsta belopp om 801 mkr, jämte därpå löpande ränta och kostnader. Det totala högsta lånebeloppet skall beräknas på skuldebrevens respektive ursprungliga belopp,
- att kommunfullmäktige beslutar från och med 2006, att såsom för egen skuld ingå borgen för AB Härnösands kommunfastigheters låneförpliktelser upp till ett totalt högsta belopp om 348 mkr, jämte därpå löpande ränta och kostnader. Det totala högsta lånebeloppet skall beräknas på skuldebrevens respektive ursprungliga belopp,

- att kommunfullmäktige beslutar från och med 2006, att såsom för egen skuld ingå borgen för AB Härnösands Näringsfastigheters låneförpliktelser upp till ett totalt högsta belopp om 21 mkr, jämte därpå löpande ränta och kostnader. Det totala högsta lånebeloppet skall beräknas på skuldebrevens respektive ursprungliga belopp,
- att kommunfullmäktige beslutar från och med 2007, att såsom för egen skuld ingå borgen för Härnösand Elnät AB:s låneförpliktelser upp till ett totalt högsta belopp om 50 mkr, jämte därpå löpande ränta och kostnader. Det totala högsta lånebeloppet skall beräknas på skuldebrevens respektive ursprungliga belopp,
- att kommunfullmäktige beslutar från och med 2007, att såsom för egen skuld ingå borgen för Härnösand Energi & Miljö AB:s låneförpliktelser upp till ett totalt högsta belopp om 210 mkr, jämte därpå löpande ränta och kostnader. Det totala högsta lånebeloppet skall beräknas på skuldebrevens respektive ursprungliga belopp,
- att kommunfullmäktige beslutar från och med 2007, att såsom för egen skuld ingå borgen för Härnösands Folkhögskolas låneförpliktelser upp till ett totalt högsta belopp om 34,5 mkr, jämte därpå löpande ränta och kostnader. Det totala högsta lånebeloppet skall beräknas på skuldebrevens respektive ursprungliga belopp
- att delegera till kommunstyrelsen att fatta beslut om höjning av borgenstaket för AB Härnösandshus med anledning av ombyggnationen av gamla brandstationen med maximalt 24,5 mkr,
- att fastställa förändringarna av taxor och avgifter enligt bilaga 1 för år 2007 förutom de som beslutas i särskild ordning,
- att varje beslut i den decentraliserade organisationen skall prioritera koncernnyttan högt,
- att Barn- och skolnämnden skall senast till kommunfullmäktiges sammanträde i november återkomma med en åtgärdsplan för att hålla budgetramen 2007,

- att arten och omfattningen av kommunens representation får beslutas av kommunfullmäktiges presidium eller av kommunstyrelsens presidium,
- att skattesatsen 2007 skall vara oförändrad 23,04 kr,
- att besluta om målen för nämnderna och att dessa ska utvärderas löpande under året , samt
- att fastställa de nedbrutna finansiella målen för åren 2007-2010.

Sig-Britt Ahl
Kommunstyrelsens ordförande

BILAGOR: 1 Taxor och avgifter

Bilaga 1: Taxe- och avgiftsjusteringar inför 2007

KOMMUNSTYRELSEN

Ingen avgiftshöjning.

FKU-NÄMND

Ingen höjning som beslutats av Kommunfullmäktige.

STADSBYGGNADSNÄMND

Ingen avgiftshöjning.

BARN- OCH SKOLNÄMND

Ingen avgiftshöjning.

UTBILDNINGSNÄMND

Ingen avgiftshöjning.

INDIVID- OCH FAMILJEOMSORGSNÄMND

Ingen avgiftshöjning.

VÅRD- OCH OMSORGSNÄMNDEN

Ingen avgiftshöjning.

MILJÖNÄMND

Ingen avgiftshöjning.